Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje lt originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

inglise keel

Järgmised keeleversioonid: bg es en fr hr pl on juba tõlgitud.

Swipe to change

Liikmesriigi õigus

Leedu

Sellel lehel esitatakse teavet Leedu õigussüsteemi kohta ja ülevaade Leedu õigusest.

Õiguse allikad

Õiguse allikad on õigusnormide loomise ja kehtestamise ametlik vahend.

Õigusakt on pädeva riikliku asutuse vastuvõetud **ametlik kirjalik dokument**, milles on sätestatud õigusnormid. Sõltuvalt dokumenti kirjutatud õigusteabe laadist võivad õigusaktid olla järgmised.

Õigustloovad aktid – need on riiklike asutuste kirjalikud otsused, millega kehtestatakse, muudetakse või tunnistatakse kehtetuks määramata adressaatide rühmale suunatud ja riigi poolt heakskiidetud üldakt. Õigustloovad aktid jagunevad kaheks.

Seadused on ülimuslikud kõikide õigusaktide suhtes ja need võtab vastu Leedu Vabariigi parlament [*Seimas*] või rahvas referendumil. Nnendes sätestatakse õigusnormid inimtegevuse peamiste valdkondade reguleerimiseks ja need on madalama astme aktide suhtes ülimuslikud. Seadused on õiguse peamine allikas.

Madalama astme aktid on seaduse alusel võetud aktid eesmärgiga konkretiseerida seadust ja tagada selle rakendamine. Madalama astme aktid ei või seadustega vastuolus olla. Nende hulka kuuluvad järgmised aktid:

parlamendi resolutsioonid,

valitsuse resolutsioonid,

ministeeriumide osakondade juhised ja korraldused,

kohalike omavalitsusasutuste ja riiklike ametiasutuste resolutsioonid ja otsused,

muud instrumendid.

Tõlgendusaktid võetakse vastu kehtivate õigusnormide tähenduse ja sisu selgitamiseks. Need võtab vastu õiguse tõlgendamises pädev asutus.

Üksikud rakendusaktid, millega rakendatakse õigusaktides sätestatud nõudmised. Sarnaselt õigustloovatele aktidele on ka üksikutel rakendusaktidel õigusjõud, kuid need ei ole õiguse allikas, kuna nendega ei looda üldkohaldatavaid norme, vaid need adresseeritakse sisu ettekirjutava laadi tõttu konkreetsetele isikutele konkreetsetes olukordades ja tegemist on ühekordsete meetmetega, sest nende kehtivus lõpeb koos asjaomase sotsiaalse suhte lõppemisega (värbamine, teatamine, pensioni määramine jne).

Muud õiguse allikad

Lisaks õigustloovatele aktidele peetakse õiguse peamiseks allikaks ka järgmist:

õiguse üldpõhimõtted (heausksus, õiglus, individuaalne vastutus, mõistlikkus) on Leedu õigussüsteemi lahutamatu osa nii õigusnormide tõlgendamiseks kui ka õiguslike tühimike täitmiseks. Leedu Vabariigi põhiseaduse artikli 135 lõike 1 alusel moodustavad ka rahvusvahelise õiguse tunnustatud põhimõtted Leedu õigussüsteemi lahutamatu osa ning Leedu kohtud on kohustatud neid kohaldama ja neist juhinduma.

Õigustavad, st ühiskonnas juurdunud ja riigi heakskiidetud käitumise tavad on kordusliku laadi ja pikaajalise mõjuga. Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku kohaselt moodustavad tavad õiguse otsese allika. Tava võib kohaldada siis, kui see on seaduse või lepinguga ette nähtud või kui õiguslikus regulatsioonis on tühimik. Õiguse üldpõhimõtete või kohustuslike õigusnormidega vastuolulisi tavasid kohaldada ei või.

Õiguse teisesed allikad on järgmised:

kohtupraktika, st kohtu tehtud otsus konkreetses asjas, millest sama või madalama astme kohtud on hakanud analoogseid asju lahendades juhinduma. Kohtupraktika on Leedu õigussüsteemis rohkem soovitusliku iseloomuga.

Õigusdoktriinid

Õigusnormide hierarhia

Õigusnormide hierarhia on järgmine:

põhiseadus,

põhiseaduslikud aktid,

ratifitseeritud lepingud,

seadused,

muud seadusi rakendavad aktid (presidendi, valitsuse, põhiseaduskohtu jm aktid).

Institutsiooniline raamistik:

Ainus õigusakte vastu võtma volitatud asutus on**Leedu parlament** [*Seimas*]. Muude riigiasutuste vastuvõetud õigusaktid peavad olema kooskõlas Leedu Vabariigi põhiseaduse ja muude seadustega.

Muid õiguslikke vahendeid võivad vastu võtta:

Leedu parlament (resolutsioonid),

president (seadlused),

valitsus (resolutsioonid),

ministeeriumid ja muud valitsusasutused (korraldused),

kohalikud omavalitsusasutused (otsused, korraldused).

Õigusaktide andmebaasid

Leedu õigusaktide andmebaasi (*Lietuvos teisės aktų duomenų bazė*) omanik on ja seda haldab **Leedu Vabariigi parlament.**

Andmebaas sisaldab järgmist:

vastuvõetud õigusaktid,
õigusaktide eelnõud,
resolutsioonid,
järeldused,
muud liiki õiguslikud vahendid.
Dokumendid selles andmebaasis ei ole ametlikud ega õiguslikult siduvad.
Päringut saab andmebaasis teha nii inglise kui ka leedu keeles. Erinevat liiki õigusdokumentidele pääsete juurde, kui klikite rippmenüüs sõnal ,,Type/Rūšis".
Samuti leiate õigusakte ja muid õiguslikke dokumente Leedu õigusaktide registrist (*Lietuvos teisės aktų registras*). Veebisaiti haldas **riikliku ettevõttena tegutsev registrite keskus** (*valstybė įmonė Registrų centras*) ja järelevalvet teostab **justiitsministeerium.** 31. augustist 2013 haldab registrit Leedu Vabariigi parlamendi kantselei.

Kas juurdepääs andmebaasile on tasuta?

Jah, juurdepääs nii Leedu õigusaktide registrile kui ka andmebaasile on **tasuta**.

Viimati uuendatud: 07/04/2023

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.